

JĘZYK POLSKI: przykładowe zadania maturalne poziomu podstawowego z rozwiązaniami

Egzamin maturalny z języka polskiego na poziomie podstawowym obejmuje podstawowe kompetencje humanistyczne – mówienie (prezentacja przygotowanego tematu i rozmowa o nim), czytanie ze zrozumieniem i pisanie własnego tekstu interpretacyjnego. Te dwie ostatnie umiejętności sprawdza egzamin pisemny, na którym abiturient zmagają się w czasie 170 minut z dwoma typami zadań – rozwiązuje test do czytania ze zrozumieniem i pisze wypracowanie, odnoszące się do konkretnej, przywołanej lektury. Aby zdać egzamin maturalny, należy uzyskać 30% sumy wszystkich punktów. Za pełne rozwiązanie testu sprawdzającego czytanie ze zrozumieniem można otrzymać: 20 pkt, za napisanie wypracowania: 50 pkt Do zdania matury wystarczy więc 21 punktów! Nie jest to jednak wynik w pełni satysfakcjonujący.

Arkusz I – poziom podstawowy

Część I - rozumienie czytanego tekstu

Pokolenie ENH

1. Stało się dobrą, świecką tradycją, że od paru lat, podczas letnich miesięcy, odbywają się w Polsce trzy istotne wydarzenia kulturalne o europejskiej marce. Era Nowe Horyzonty we Wrocławiu, Festiwal Filmowy i Artystyczny Dwa Brzegi w Kazimierzu Dolnym i muzyczny OFF Festival, tym razem w Katowicach. Możemy więc się ukulturalnić, jeżeli komuś akurat przyjedzie to do głowy. A może się tak zdarzyć, zwłaszcza że niemal codziennie internetowe portale informują o kompletnie odmóżdżonych rodakach, bawiących się w mniej lub bardziej uczęszczanych miejscach kąpielowych. Pijący na potęgę, ululani dopalaczami, słońcem i adrenaliną, biegamy niczym troglodcy za zwierzyńną, którą później ślicznie grillujemy na balkonach ku uciechu sąsiadów. Taki przynajmniej obraz kreśli doniesienia prasowe z naszych wakacyjnych ekscesów. Żeby nieco skomplikować ten obraz, podzielę się wrażeniami z tegorocznego festiwalu Romana Gutka.

2. Era Nowe Horyzonty we Wrocławiu to zupełnie inny festiwal niż jego pierwsze, sanockie i cieszyńskie edycje. Tamte miały w sobie niepowtarzalny klimat buntu, coś jak pierwsze edycje Jarocina. Sale kinowe faktycznie były duszne i stęchłe jak rasowe punkowe glany z epoki. Teraz po przeprowadzce, to już prawdziwe przedsiębiorstwo wysokiej kultury filmowej, dostarczające produkty niepowtarzalne, że tak powiem, jednorazowe. Publiczność międzynarodowa, goście międzynarodowi, koncerty międzynarodowe – po prostu Europa pełną gębą. Gutek pracował wiele lat na ten efekt. Zgromadził wokół siebie grupę młodych ludzi, zainfekował ich swoimi filmowymi fascynacjami, uwolnił ogromne potencjały energii i wyobraźni, wreszcie dochował się własnej generacji. Faktycznie, generacja ENH wydaje się dużo trwalsza i stabilniejsza niż generacja JP2, chociażby ze względu na konstytutywny element organizujący tę akurat zbiorowość – intelekt.

3. Serce rośnie, a zwłaszcza mózg, kiedy człowiek przechadza się po multiplexie, w którym zamiast popcornu i coca-coli ludzie w bardzo różnym wieku dzierżą w rękach książki, opaste katalogi i dociekliwie czytają. Między kolejnymi seansami słuchają wykładu o Hassie, potem idą zerknąć na wystawę braci Quay. A co brzmi już jak zupełna poezja, dyskutują zaciekle o filmach, reżyserach, operatorach, o których próżno szukać wiedzy w najbardziej nawet zaawansowanych publikacjach czy internetowych wyszukiwarkach.

4. Jednym słowem, wszyscy nagle jesteśmy teleportowani w przestrzeń samokształcenia, doskonalenia swoich umiejętności interpretowania obrazów filmowych, kursu obsługi językowego instrumentarium wzajemnego porozumienia, nierzadko twórczego

konfliktu. a wszystko to odbywa się niczym w greckiej akademii, z tym że nikt nie obsadza się w roli Sokratesa. Nie ma też pychy gwiazd i gwiazdeczek, które odbijają swoje dłonie w betonie w nadmorskich kurortach. To nie widzialność, ale zmyślność jest podstawową cnotą w tej Gutkowskiej utopii. Trudno jest bowiem nie czuć żalu, kiedy festiwal się kończy i każdy wraca do swego koryta.

5. Nie wspominam nawet o samych projekcjach filmów. Ponad 500 tytułów, do klasyki po absolutną awangardę, z pominięciem wszystkiego, co nazywamy kinem śródka. I nawet fakt, że w tym roku nie dojechał Jean-Luc Godard nie zmienia niczego. Miał przecież przyjechać, żebyśmy mogli się z nim spierać i dyskutować, a nie żeby go zobaczyć. To można przecież realizować w codzienności festiwalu, podczas retrospektywy filmów autora „Socjalizmu”.

6. Wielu autorów filmów, tak jak to bywało w latach poprzednich, dostaje na ENH tomat od publiczności. Przy czym dostać łupnia od takiej publiki to zaszczyt. Nikt tu nie unika poważnej argumentacji. Wiem, bo kiedyś z takiego spotkania wyszedłem mocno poturbowany i szczęśliwy, że się czegoś istotnego dowiedziałem o samym sobie. Analogicznie rzecz się miała, kiedy uczestniczyłem w imprezach muzycznych Artura Rojka. Tu z kolei organizatorzy uświadomili mi, jak mało wiem o współczesnej muzyce. Zwłaszcza tej nieobecnej w pasmach radiowych. W tym roku sprowadzeniem do nas grupy The Fall Rojek zasłużył na Nobla pokojowego i literackiego w jednym. Grażyna Torbicka, również podjęta poważnie ryzyko. Jej festiwal Dwa Brzegi ewoluuje w bardzo ciekawym kierunku, z czego należy się tylko cieszyć.

7. Im więcej tych wysepek pośród oceanu beznadziejnego kiczu, tym lepiej. Te wysepki to szalupki ratunkowe dla tych rozbitków, którzy nie chcą tonąć w bajorze, a pragną jedynie pójść pod wodę w wykwintnym stylu, w doskonałym towarzystwie, przy bajecznie drażliwych dźwiękach i potwornie wymagających długich obrazach. Nie bez kozery mówi się o filmach lubianych przez Romana Gutka jako o snujach. Lepszy jednak snuj niż przysłowiowy (...), którym przywita plaża, kąpielisko czy remiza.

8. Wracając z Wrocławia, fantazjowałem o potencjalnym przejściu władzy w Polsce przez ludzi, z którymi miałem przyjemność siedzieć na jednej kinowej sali. Doszedłem do wniosku, że to nigdy nie nastąpi. Wrogie przejście nie wchodzi w rachubę, ze względu na zbyt dużo wątpliwości, które mają tylko ci, co myślą twórczo. Ponadto, nie po to „zmyślny” Platon wygnał poetów ze swego Państwa, aby później oddać im władanie w republice. Jeżeli przez poetów rozumieć tę cząstkę naszego społeczeństwa, która wyrosła przez dekadę trwania ENH, Polska może być spokojna. Z ich strony nie grozi jej nic poza inteligentnymi spojrzeniami, kąśliwymi uwagami, poczuciem humoru i wiedzą, bez której może się spokojnie obejść.

Text cytując za: Krzysztof Siwczyk, Pokolenie ENH, Polityka 2010 nr 33, s. 56.

Zadanie 1 (1 pkt)

Wypisz z tekstu (akapit 1) trzy cechy współczesnych Polaków.

.....
.....
.....

Zadanie 2 (2 pkt)

Czy Krzysztof Siwczyk zgadza się z taką oceną Polaków? Wypisz z akapitu 1. zdanie, które można uznać za opinię autora.

.....
.....

Zadanie 3 (1 pkt)

W jakiej relacji pozostają akapity 1. i 2.?

.....
.....

Zadanie 4 (1 pkt)

Co oznacza skrót ENH?

.....

Zadanie 5 (2 pkt)

Scharakteryzuj pokolenie ENH. Odnieś się do akapitów: 2, 3, 4, 8.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 6 (1 pkt)

Autor w akapicie 6. wypowiada się w 1 osobie liczby mnogiej. Jaką funkcję pełni ten zabieg?

.....
.....
.....

Zadanie 7 (1 pkt)

Wymień trzy festiwale, które autor tekstu uważa za przedsięwzięcia ambitne, intelektualne.

.....
.....
.....

Zadanie 8 (2 pkt)

W świetle akapitu 8. napisz, jak autor ocenia festiwale wymienione w akapicie 6.? Podaj dwa argumenty.

.....
.....

Warto wiedzieć:

DEKALOG MATURZYSTY PRZYSTĘPUJĄCEGO DO EGZAMINU NATURALNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Każde wypracowanie powinna poprzedzać rzetelna analiza tekstu, powiązana z sugerowanym tematem.
2. Praca nie może być krótsza niż dwie strony (około 250 słów), nie przyznaje się wtedy punktów za język, styl, kompozycję i zapis. Piszący traci więc od razu 25 punktów.
3. Wypracowanie musi mieć przemyślaną kompozycję, podporządkowaną tematowi pracy, z wyraźnie zaznaczonym funkcjonalnym wstępem, rozwinięciem i zakończeniem.
4. Nie unikajmy akapitowania w obrębie rozwinięcia tematu.
5. Każde zakończenie musi mieć charakter wniosków. Staramy się wystrzegać jednozdaniowych podsumowań.
6. Wniosek to zwarte zestawienie najważniejszych spostrzeżeń poczynionych w pracy, powiązanych wyraźnie z tematem.
7. Unikamy „łania wody”, punktem wyjścia pracy jest analiza fragmentu dzieła literackiego, z którego wypisujemy konkretne treści.
8. Jeżeli temat tego wymaga, konieczne jest odniesienie do całości utworu.
9. Należy zadbać o stylistyczną jednorodność pracy. Unikamy kolarstwa i kolokalizmów.
10. Dbamy o poprawność i jakość wypowiedzi językowej.

Zadanie 9 (2 pkt)

Jakim słowem zostało określone kino Romana Gutka? Zaproponuj własną definicję tego terminu.

.....
.....
.....

Zadanie 10 (2 pkt)

Dlaczego pokolenie ENH nie będzie miało, wg K. Siwczyka, wpływu na kulturę współczesną? (akapity 7, 8) Podaj trzy argumenty.

.....
.....
.....

Zadanie 11 (2 pkt)

Jaką diagnozę kulturze współczesnej stawia Krzysztof Siwczyk? Wymień jej 4 cechy.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 12 (2 pkt)

Czy pokolenie ENH może być szansą dla współczesnej kultury? Odpowiedz uzasadnij.

.....
.....
.....

Zadanie 13 (1 pkt)

Jaką funkcję w tekście pełni przywołanie słownictwa potocznego? Podaj jeden argument.

.....
.....

Część II - pisanie tekstu własnego w związku z tekstem literackim przywołanym w arkuszu. Napisz wypracowanie nie krótsze niż 250 słów.

Temat: Jak umiera bohater? Zanalizuj scenę śmierci generała Sowińskiego (Juliusz Słowacki „Sowiński w okopach Woli”) i porównaj ją ze sztuką umierania rycerza idealnego, odnosząc się do „Pieśni o Rolandzie”.

Juliusz Słowacki, Sowiński w okopach Woli

*W starym kościółku na Woli
Został jenerał Sowiński,
Starzec o drewnianej nodze,
I wrogom się broni szpadą;
A wokół leżą wodze
Batalionów i żołnierze,
I potrzaskane armaty,
I gwery: wszystko stracone!*

*Jenerał się poddać nie chce,
Ale się staruszek broni
Oparszy się na ołtarzu,
Na białym bożym obrusie,
I tam łokieć położywszy,
Kędy zwykle mszały kładą,
Na lewej ołtarza stronie,
Gdzie ksiądz Ewangelią czyta.*

*I wpadają adiutanty,
Adiutanty Paszkiewicza,
I proszą go: „Jenerale,
Poddaj się... nie giń tak marnie”.
Na kolana przed nim padli,
Jak ojca własnego proszą:
„Oddaj szpadę, Jenerale,
Marszałek sam przyjdzie po nią...”*

*„Nie poddam się wam, panowie –
Rzecz spokojnie staruszek –
Ani wam, ni marszałkowi
Szpady tej nie oddam w ręce,
Choćby sam car przyszedł po nią,
To stary – nie oddam szpady,
Lecz się szpadą bronić będę,
Póki serce we mnie bije.*

*„Choćby nie było na świecie
Jednego już nawet Polaka,
To ja jeszcze zginąć muszę
Za miłą moją ojczyznę,
I za ojców moich duszę
Muszę zginąć... na okopach,
Broniąc się do śmierci szpadą
Przeciwko wrogom ojczyzny,*

*„Aby miasto pamiętało
I mówiły polskie dziatki,
Które dziś w kołyskach leżą
I bomby grające słyszą,
Aby, mówię, owe dziatki
Wyrósłszy wspomniały sobie,
Że w tym dniu poległ na walach
Jenerał – z nogą drewnianą.*

*„Kiedym chodził po ulicach,
I śmiała się często młodzież,
Żem szedł na drewnianej szcudle
I często, stary, utykał.
Niechże teraz mię obaczy,
Czy mi dobrze noga służy,
Czy prosto do Boga wiedzie
I prędko tam zaprowadzi.*

*„Adiutanty me, fircyki,
Że byli na zdrowych nogach,
Toteż usłużyli sobie
W potrzebie – tymi nogami,
Tak że muszę na ołtarzu
Oprzeć się, człowiek kulawy,
Więc śmierci szukać nie mogę,
Ale jej tu dobrze czekam.*

*„Nie klękajcie wy przede mną,
Bo nie jestem żaden święty.
Ale Polak jestem prawy,
Broniący mego żywota;
Nie jestem żaden męczennik,
Ale się do śmierci bronię
I kogo mogę, zabiję,
I krew dam – a nie dam szpady...”*

*To rzekł jenerał Sowiński,
Starzec o drewnianej nodze,
I szpadę się jako fecht mistrz
Opędzał przed bagnietami;
Aż go jeden żołnierz stary
Uderzył w piersi i przebił...
Opartego na ołtarzu
I na tej nodze drewnianej.*

Józef Longin Sowiński (1777-1831) – generał, wychowanek Szkoły Rycerskiej. Uczestnik powstania kościuszkowskiego w 1794 roku, potem służył w armii Księstwa Warszawskiego. W 1812 roku w czasie kampanii napoleońskiej stracił nogę w bitwie pod Możajskiem i dostał się do niewoli. Bohaterski obrońca Warszawy. We wrześniu 1831 roku Sowiński wraz z garstką żołnierzy bronił reduity znajdującej się u zbiegu dzisiejszej ulicy Redutowej i Wolskiej. Generał bronił się wsparty o armatę, zginął przebity bagnietami.

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE ZADANIA

Praca Ani – uczeniicy III Liceum Ogólnokształcącego im. K. K. Baczyńskiego w Białymstoku

Od dawna przykładem poświęcenia się w imię idei jest „Pieśń o Rolandzie”, starofrancuska chanson de geste. Po lekturze wiersza Juliusza Słowackiego pt. „Sowiński w okopach Woli” nie możemy oprzeć się wrażeniu, że poeta, pisząc ten wiersz, czerpał natchnienie właśnie z tego starofrancuskiego utworu. Mając na uwadze wszelkie okoliczności śmierci generała, zadajemy sobie pytanie: jak umierają wielcy bohaterowie?

Wiersz Juliusza Słowackiego pt. „Sowiński w okopach Woli” to jeden z utworów powstałych w związku z powstaniem listopadowym. Odwołuje się on bowiem do autentycznej postaci generała Sowińskiego, który zginął w trakcie walk o Warszawę. Wiersz napisany jednak został dopiero około 1845 r., czyli blisko piętnaście lat po klęsce powstania, zaś dopiero w roku 1866 utwór został wydany, mamy tu więc do czynienia nie z poezją tytejską, lecz z pochwałą zmarłego człowieka, bohatera narodu.

Postać Sowińskiego, „starca o drewnianej nodze”, nie jest typowa dla tego rodzaju wierszy. Zarówno podeszły wiek, jak i fizyczne kalectwo, znacząco wpływające na jego sprawność, zdecydowanie nie odpowiadają ideałowi, którym jest na przykład hrabia Roland. W etosie wychwalane są jego siła i sprawność, świadczące o pozycji rycerza. W związku z tym starzec z wiersza Słowackiego wydaje się być jeszcze bardziej godzien podziwu i szacunku. Potwierdza to sytuacja, w której zastajemy generała – samotny na polu bitwy, ze spokojem szykuje się do boju. W swoim monologu, wygłoszonym do wrogich (lecz tylko pozornie) adiutantów, którzy błagają go o poddanie się i uratowanie swego życia, odmawia ich prośbom. Młodzieńcy padają przed nim na kolana, niczym przed kimś świętym – następuje sakralizacja postaci generała. Symbolicznym jest fakt, iż nawet wrogowie podziwiają staruszkę. W swym monologu tłumaczy on przyczynę swojego zachowania. Twierdzi, iż ważniejsze nad przetrwanie narodu, jest zachowanie jego dumy, historii i ciągłości autorytetów. Naród nie może bowiem istnieć bez historii, języka, a nawet wzorców zachowań. Na chwałę przyszłych pokoleń, by zapewnić im bezpieczeństwo, generał Sowiński poświęca się tak, jak niegdyś hrabia Roland, walczący przeciw poganom. Nie jest to jedyną motywacją starca. Posiada on wysoko rozwiniętą moralność i hierarchię wartości, zawierającą się w trzech słowach: Bóg, Honor, Ojczyzna. To jego kodeks rycerski. Urażona przez młodzież wyśmiewającą się z niepełnosprawności Sowińskiego duma domaga się rehabilitacji w oczach społeczeństwa. Generał, pewien słuszności swego postępowania, oczekuje zbawienia. Scena ta przypomina nam moment apoteozy hrabiego Rolanda, poddającego się jako wasal Bogu i zaprowadzonego do Królestwa Bożego przez dwóch archaniołów.

Pointa wiersza, zawarta w przedostatniej zwrotce, wyraźnie daje nam do zrozumienia, iż Sowiński nie uważa swego nadzwyczajnie godnego i odważnego postępowania za coś niezwykłego. Sugeruje, że obrona całej Ojczyzny łączy się z obroną jednostki, jej wartości, godności, moralności. Pokazuje, że istnieją w naszym społeczeństwie ludzie dumni i uczciwi, którzy nie pozwalają na złe traktowanie człowieka i walczą o jego godność.

Symbolicznie traktowana jest w tym wierszu broń generała – szpada. Nie zgadza się on bowiem na złożenie broni, stwierdza, iż szpada

wolnego człowieka symbolizuje stan jego ducha, poczucie niezależności i wolności. Staruszek mówi, że „szpady tej nie oddam w ręce, choćby sam car przyszedł po nią”. W tym momencie warto wspomnieć, jak marnie skończył żołnierz, który chciał odebrać Rolandowi jego miecz Durendal.

Nie tylko postawa generała Sowińskiego, lecz także miejsce ma istotny wydźwięk. Bohater utworu Słowackiego zostaje zabity w miejscu poświęconym – w kościele, przy ołtarzu. Ma to wielkie znaczenie symboliczne – poprzez tę okoliczność śmierć generała została podniesiona do wysokiej rangi. Takie niezwykle okoliczności towarzyszą również śmierci hrabiego Rolanda – umiera on bowiem na wzgórzu, pod sosną. Ma to wielkie znaczenie symboliczne – wzgórze porównywane jest do miejsca śmierci Chrystusa, Golgoty, zaś sosna uznawana jest za drzewo, z którego zrobiony został krzyż Chrystusa. Mamy więc wrażenie, że Roland to nowy Chrystus, stający w obronie wiary.

Wiersz „Sowiński w okopach Woli” utrzymany jest w nastroju spokojnym, przepelnionym zadumą, lecz także rezygnacją. Idealnie odwzorowują to zawarte w wierszu wielokropki. Jedynym wykrzyknikiem, burzącym nieco spokój jest równoważnik zdania „wszystko stracone” przedstawiający złą sytuację Sowińskiego.

Jeśli chcemy odpowiedzieć na pytanie zawarte we wstępie pracy, musimy wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności śmierci przywoływanych bohaterów literackich. Generał Sowiński umiera

samotny, jako ostatni z walecznych ludzi. Miejscem jego śmierci jest kościół, miejsce poświęcone. Przed śmiercią stara się uświadomić młodzieży ich powinność wobec Ojczyzny. Wszystko to sprawia, że jego śmierć jest niezwykła. Sowiński umiera w chwale, tak, jak Roland, wzór wszelkich cnót rycerskich. Wpisuje się tym samym do panteonu polskich bohaterów narodowych, którzy uczą patriotyzmu.

Zadania maturalne opracowała: Anna Kietlińska, egzaminator, nauczyciel języka polskiego w III LO

KOMENTARZ POLONISTY

Aby dobrze napisać pracę maturalną, należy pamiętać o tym, że egzaminator ocenia w niej rozwinięcie tematu (można za to otrzymać 25 punktów), kompozycję i styl pracy (po 5 punktów), język wypowiedzi (maks. 12 punktów) i zapis tekstu, czyli poprawność ortograficzną i interpunkcyjną (3 punkty). Egzaminator może też przyznać punkty za walory szczególne – maksymalnie 4 pkt Podkreślają one treści wyjątkowe, które nie mieszczą się w modelu oceniania. Punkty sumujemy – za napisane wypracowanie można zdobyć 50 punktów!

Model do testu Pokolenie ENH

L.p.	Odpowiedzi	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
1	<ul style="list-style-type: none"> • kompletnie odmóżdzeni; • utulani dopalaczami; • pijący na potęgę; • grillują na balkonach ku uciechu sąsiadów; • biegają niczym troglodyci 	1	0
2	Autor nie zgadza się z przywołaną opinią lub autor uważa, że jest to opinia mediów „Zeby nieco skomplikować ten obraz, podzielę się wrażeniami z tegorocznego festiwalu Romana Gutka”	2	1 1 pkt za skomentowanie opinii autora; 1 pkt za przywołanie cytatu
3	akapit 2 jest rozwinięciem ostatniego zdania akapitu 1.	1	0
4	Era Nowe Horyzonty	1	0
5	Kinomani – erudyci, przywiązani do intelektu, dyskutują o filmach, reżyserach, myślą twórczo, ćwiczą umiejętność krytycznej interpretacji obrazów filmowych, mają kłśliwe poczucie humoru, krytyczni do otaczającej ich rzeczywistości.	2 za wskazanie 4 cech	1 za wskazanie 2 cech
6	<ul style="list-style-type: none"> • autor utożsamia się z pokoleniem ENH; • doświadczenia młodych ludzi są jego doświadczeniami, podziela ich poglądy 	1	0
7	Festiwal Dwa Brzegi w Kazimierzu Dolnym, Era Nowe Horyzonty we Wrocławiu, OFF Festival w Katowicach	1	0
8	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwwaga dla kultury niskiej, masowej; • sztuka wymagająca; • sztuka elitarna; • sztuka łącząca odbiorców ambitnych, intelektualnie wyrobionych 	2	1
9	Termin: snuje; snuje – kino refleksyjne, moralnego niepokoju, prowokujące do przemyśleń egzystencjalnych; kino ambitne.	2	1 pkt za nazwanie 1 pkt za definicję
10	<ul style="list-style-type: none"> • pokolenie nie zniży się do demokratycznej, niskiej kultury; • pokolenie jest zbyt wrażliwe, zbyt wolnomyślicielskie; • pokolenie zbyt mocno ceni swoją niezależność myślową, wolność intelektualną; • pokolenie nie pasuje do czasów współczesnych, niewymagających zaangażowania się w rozwój cywilizacyjny 	2	1 (za 2 wskazania)
11	Kultura masowa, niska, niewymagająca, bez ambicji intelektualnych, nastawiona na konsumpcję, niszcząca indywidualność; przedsięwzięcia o wysokiej randze artystycznej nie angażują całego społeczeństwa, tylko grupy nielicznych odbiorców nastawionych na doznania artystyczne i intelektualne.	2	1 (za wskazanie 3 cech)
12	Tak – nie. Punktujemy logicznie zaprezentowane i uzasadnione stanowisko.	2	0
13	<ul style="list-style-type: none"> • ożywia tekst, dynamizuje treść; • pokazuje wpływ kultury masowej na wszelkie dziedziny życia; • charakteryzuje pokolenie nienależące do formacji ENH, ich szablonowość, skłonność do wulgaryzacji i niskiego tonu; • przybliży tekst czytelnikowi 	1	0
		20 pkt	